

Huvudansökan, kandidatprogrammet i finskugriska och nordiska språk och litteratur: nordiska språk (svenska som modersmål) och nordisk litteratur

Urvalsprov 24.5.2018 kl. 9.00–13.00

Skriv ditt namn och dina personuppgifter med tryckbokstäver.

Skriv ditt namn med latinska bokstäver (abcd...), inte till exempel med kyrilliska bokstäver (абвгд...).

Om du inte har en finländsk personbeteckning, skriver du istället din födelsetid.

Skriv dina personuppgifter på alla provpapper.

Efternamn	
Förnamn (alla)	
Personbeteckning	
E-postadress	
Telefon	

Kontrollera med hjälp av sidnumren att du har fått alla sidor.

Skriv din namnteckning i fältet nedan för att visa att du har kontrollerat ovan nämnda saker.

Namnteckning	
--------------	--

Om du vill att dina provsvar bedöms, lämna det nedanstående fältet tomt.

Om du inte vill att dina provsvar bedöms, skriv följande text i fältet nedan: "*Jag vill inte att mina provsvar bedöms*". I detta fall får du noll poäng i provet.

Att avstå från bedömning	
--------------------------	--

NORD

Sida: 2 (12)

Namn: _____

Personbeteckning: _____

WVC

Läs noggrant igenom alla anvisningar

- Kontrollera att ditt provkompendium utöver titelbladet och anvisningarna (sida 1–4) innehåller följande sidor:
 - provfrågor och svarsfält (sida 5–12)
 - ett konceptpapper för egna anteckningar
- Svara på frågorna klart och tydligt så som det står i boken och/eller materialet. Var noggrann med att svara på varje fråga utgående från rätt material.
- Skriv dina provsvar på svenska. Svar som har skrivits på andra språk bedöms inte.
- Skriv varje svar i frågans svarsfält. Anteckningar som skrivits utanför svarsfältet beaktas inte i bedömningen.
- Skriv dina provsvar med blyertspenna och med tydlig handstil. Otydliga anteckningar bedöms enligt det alternativet som ger minst poäng.
- Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen. Du har fått ett konceptpappersark. Du kan få mera konceptpapper av övervakaren.
- Placera ditt provmaterial så att deltagare som sitter nära dig inte kan se dina svar och anteckningar.

Poäng

Urvalsprovet poängsätts på skalan 0–100.

Del	Du kan få	Du kan bli antagen bara om du får
1	0–60 poäng	
2	0–40 poäng	
Totalt	0–100 poäng	minst 50 poäng

Dina provsvar i vissa delar av provet kan förbli outvärderade ifall du inte kan nå lägsta möjliga godkända poängantal för hela provet.

Om du vill påkalla övervakarens uppmärksamhet

Om du vill påkalla övervakarens uppmärksamhet, ska du höja armen. Övervakaren kommer då fram till dig. Säg ditt ärende till övervakaren med låg röst.

Om du vill gå på toaletten

Du kan besöka toaletten ledsagad av en övervakare. Övervakarna följer en provdeltagare åt gången till toaletten.

De flesta provsalar har endast sådana toaletter i närheten som följer den traditionella könsindelningen i dam- och herrtoaletter. Därför måste den övervakare som följer dig vara en man om du vill besöka herrtoaletten och en kvinna om du vill besöka damtoaletten.

Gör så här om du vill besöka toaletten:

1. Kontrollera att det finns minst två övervakare i salen och att minst en är en person som kan följa dig till toaletten. Om dessa kriterier inte uppfylls, vänta tills situationen har ändrats.
2. Ta fram sidan 2 med texten WC med stor font och håll upp pappret så att övervakaren kan se texten och kommer fram till dig. Vänta tålmodigt. Övervakaren kan kanske inte följa dig till toaletten genast. Övervakaren kan inte heller nödvändigtvis följa provdeltagarna till toaletten i den ordning de anmäler sitt behov.
3. När övervakaren ger dig ett tecken, samla ihop dina provpapper och lägg dem innanför konceptpappret, och följ sedan övervakaren till toaletten.

När du vill lämna in ditt prov

När du vill lämna in provet, lägg in dina provpapper innanför konceptpappret i samma ordning som du fick dem.

När du går för att lämna in provet, ta med alla dina saker från din plats så att du inte behöver gå tillbaka för att hämta dem.

Lämna in alla provpapper, också konceptpappret, till övervakaren i salens främre del.

Lämna in alla papper, även om du har lämnat vissa eller alla uppgifter obesvarade. Bevisa din identitet när du lämnar in provpappren. Kom ihåg att skriva din namnteckning på provkompendiets titelblad. I samband med att du lämnar in dina provpapper antecknar övervakaren att du har deltagit i och lämnat in provet. Övervakaren kan ge dig ett separat intyg över att du deltagit i provet om du behöver det.

- 3) I denna uppgift ska du utgå från Susanna Ringells text ”Vill inte vara Södergrans katt” (sida 9–10). Du får tio definitioner på språk- och litteraturvetenskapliga begrepp som du ska försöka identifiera i texten. (20 p)
- Satsradning* betyder att det mellan en stor bokstav och punkt står flera huvudsatser. Ge exempel på satsradning i texten.

 - Ett reflexivt pronomen* syftar vanligen på subjektet i samma sats (t.ex. Jag rakar *mig*). Ge exempel på reflexiva pronomen i texten.

 - En nominalfras* består av ett substantiv eller pronomen med eventuella bestämmningar. Ge exempel på ett par nominalfraser i texten.

 - Det relativa pronomenet *som* står vanligen direkt efter sitt *korrelat*, alltså det ord det syftar på. Ge exempel på ett korrelat till ett relativt *som* i texten.

 - Villkorssats* är en bisats som anger under vilket villkor/vilken omständighet huvudsatsen gäller. Ge exempel på en villkorssats i texten.

 - Alliteration* är en stilfigur, begynnelserim med ord som börjar på samma konsonant eller konsonantgrupp eller samma eller olika vokal. Ge exempel på alliteration i texten.

 - Assonans* är halvrim, en stilfigur bestående av ljudlikheter inne i ord (till exempel: gård – såg, bordet – smorda). Ge exempel på assonanser i texten.

 - Allusion* är anspelning på en person, en händelse, en plats, ett litterärt verk eller litterära formuleringar. Ge exempel på allusioner i texten.

 - Invokation*, åkallan, hänvändelse till ett högre väsen, men även till en person eller ett ting. Ge exempel på invokation i texten.

 - Metonymi*, ’namnbyte’, stilfigur som innebär att man använder ett annat, nära sammanhängande ord eller uttryck istället för den egentliga beteckningen (till exempel *Peking* för *Kinas regering*). Ge exempel på metonymi i texten.

Vill inte vara Södergrans katt

Om jag skulle skriva om min mors bror. Om jag skulle skriva om min mors bror bleve han mycket generad. Jag vill inte chikanera mina skygga släktingar, framför allt då inte mors bror, huvudman och blygast av oss alla. Att nämna de förlägna vid namn är påfluet. Låtom oss säga som så, ja, det kan jag kanske ändå våga mig på, att han heter som Södergrans katt. Ni som

känner till det – säg det inte högt! Bortom trettio tyst blånande skogar kommer min morbror att rodna och börja bestyra med ett eller annat nedfallet löv, blicken stint i marken för resten av dan, den mark som känner honom väl. För jorden har han visat sig, och den för honom. Sida vid sida har de arbetat i tryggt samförstånd, för det mesta som goda kamrater. Marken gav grödan, marken gav födan, min mors bror gav marken sina mannaår, sitt anletes svett och sina nattliga förhoppningar om tjänlig väderlek. Det är ingen sorglig historia. Det är en historia om timmer och tålmod. Kor och höns och hushållsgrisen som inte längre finns, den som hade ett namn och var singular. Nu existerar grisen bara i kolossal, plural fläskbergsform som kallas farm, svinfarm. Sådan styggelse, sådan stor skala är ingenting för min mors bror. Numera odlar han inte. numera betar hans öga på markerna, som har hållits i slakten. Mors bror kan ha gott samvete, ingenting har han förspilt.

Det är inte säkert att han har det för det.

Man ska inte förhäva sig.

Om någon nu tror att mors bror är en dyster person har jag givit en felaktig bild av honom. Han är visserligen höggradigt tillbakadragen, men han är också skrattlysten. I sin egen miljö tar han gärna en kopp kaffe med gubbarna på bybaren, han språkar lite och drar en spader med varm hand, han tackar aldrig nej till en god vits. Det gör ingenting om den är mustig och smått frivol.

Men Edith Södergrans katt vill han inte vara. Han vill inte göra sig till åtlöje. Och på den punkten torde han kunna känna sig någorlunda lugn. Det föreligger ingen större fara för att min mors bror ska tvingas stå staty och bli stirrad på. Namnet på gravstenen, det är vidden av offentlighet som han kan utsträcka sig till. Familjegraven ligger undanskymt, närmast kyrkogårdens bakre mur, det är inte många som har vägarna förbi.

Det är bra.

Förhandsmaterial för urvalsprovet 2018:

Nordiska språk (svenska som modersmål) och nordisk litteratur

1. *Så funkar arga lappen!* <http://spraktidningen.se/artiklar/2014/02/sa-funkar-arga-lappen>
2. *Oordning:* <http://spraktidningen.se/artiklar/2017/06/oordning>
3. *Titlar ur tiden:* <http://spraktidningen.se/artiklar/2017/09/titlar-ur-tiden>
4. Brandt, Tatjana: *Fängslad. Essäer om lust till litteraturen och läsningens plats i livet*, Förlaget 2017, kapitlet ”Själens i en liten ask. En läsning av J.K. Rowlings Harry Potter-svit”, s 133-164. [Artiklen i PDF-format finns här](#).

Bedömningsgrunder / urvalsprov: nordiska språk (svenska som modersmål) och nordisk litteratur 2018

Del 1: Analysuppgifter (0–60 poäng)

Uppgift 1 (0–20 poäng)

Analys av OBS! Skolelever

Lappen kan ses som ett *direktiv*. Den vill styra mottagarens beteende i butikskontexten.

Vem *mottagaren* är framgår entydigt av texten – skolelever. Lappen plockar ut en viss kundgrupp.

Däremot framträder *sändaren* inte – av kontexten kan man ana att det rör sig om butikägaren/butikskedjan.

Sändaren menar sig ha *makt* över mottagaren, rätt att ge regler och eventuellt avlägsna kunder som inte följer dem.

Stilmässigt innehåller lappen delvis *motstridiga stilmarkörer*:

OBS! – påkallar mottagarens uppmärksamhet. Används ofta vid påminnelser och direktiv av mer praktisk art som att släcka lampor, duscha före bad i simhall etc.

Själva uppmaningen är uttryckt i *passiv*. Passiv påträffas t.ex. i äldre recept och bruksanvisningar och ger direktiv för hur man ska göra. Avsaknaden av modala element som t.ex. *kan* gör att direktivet inte kan ifrågasättas. Stilen uppfattas som formell.

Meningen avslutas med direkt tilltal till en skolelev – *du*. Här använder sig skribenten av ett intimare sätt att närmare sig kunden och stilen blir mer informell.

Påfallande är också blandningen av *pluralis* (*skolelever, väskorna, skåpen*) och *singularis* (*du*). Det visar också att lappen först beskriver en mer generell regel sedan vänder sig direkt till den enskilda kunden.

Påfallande är också att mycket i lappen är implicit:

Som ovan nämnts nämns inte skribenten, men det går att ana sig till vem det är.

Att skolelever kommer till affären med sim ryggsäckar och andra skolväskor underförstås i texten.

Varför man ska ha specialregler för skolelever anges inte i texten, men det har sannolikt att göra med att det förekommit snatteri i butiken. Läsaren kan med andra ord utifrån omvärldskunskap tolka syftet med lappen.

Kan texten ses som performativ? Om man ser den som en lösning på problemet med snatteri kan den kanske ses det – världen förändras genom lappen jfr Ledin.

Uppgift 2 (0–20 poäng)

Vilka olika litterära element tar Tatjana Brandt fasta på i sin läsning av Harry Potter-serien och hur tolkar hon den i essän "Själen i en liten ask"? (20 p)

2 p per punkt (beroende på hur ingående beskrivning)

LITTERÄRA ELEMENT:

- GENRE och STRUKTUR
- ÖVERSÄTTNINGARNA – SPRÅKET – TALSPRÅKET
- KARAKTÄRERNA:
 1. SÄTT ATT TALA + REAKTIONER PÅ VARANDRAS UTSAGOR
 2. UTVECKLING
- TEMAN: KAMPEN FÖR ATT ÖVERLEVA, KAMPEN FÖR DET GODA, DÖDEN
- SYMBOL: ärret, boken inne i boken
- PLATSER
- dubbelexponering

TOLKNING:

- **ESKAPISM – LITTERATUR:** världen och verkligheten # Litteraturen - romanens djupstruktur handlar om hur vår längtan efter litteratur bär på något parasitiskt farligt -> Harrys huvud, hur få den eskalerande fiktionen ut ur sitt huvud? ÄR HARRY EN FIKTIV PERSON I EGEN RÄTT ELLER BARA EN SYMBOL FÖR VÅR ESKAPISTISKA LÄNGTAN? VILL JAG ATT LÄSNINGEN SKA BEFRIA MIG FRÅN LITTERATUREN
- **BOKEN INNE I BOKEN – METAFIKTIONEN:** HARRYS HUVUD = HORROKRUX = KONSTVERK
- **MORALEN:** det godas bataljer som är de riktigt farliga

EVENTUELLA KVALITETSPÖÄNG: 2

Uppgift 3 (0–20 poäng)

Varje rätt svar (a–j) ger 2 p.

a. En av följande meningar:

Marken gav grödan, marken gav födan, min mors bror gav marken sina mannaår, sitt anletes svett och sina nattliga förhoppningar om tjänlig väderlek.

För jorden har han ...

Han är visserligen höggradigt ...

I sin egen miljö...

Familjegraven ligger ...

- b. våga mig på; har han visat sig; inte förhäva sig; göra sig till åtlöje; känna sig; utsträcka sig
- c. min mors bror; mina skygga släktingar; mors bror, huvudman och blygast av oss alla; namn etc.
- d. Ni som känner till det; den mark som känner honom väl; hushållsgrisen som inte längre finns etc
- e. Om jag skulle skriva om min mors bror; Om någon nu tror att mors bror är en dyster person
- f. T.ex. **mark**en sina **man**naår, **stå** staty, **timmer** och **tå**lamod
- g. T.ex. **mors bror**, höggradigt tillbakadragen
- h. Södergrans katt, anletes svett
- i. Ni som känner till det – säg det inte högt!
- j. sina mannaår (arbetsföra liv), fläskberg (grisar)

Del 2: Språkfärdighet (0–40 poäng)

Varje del (1–4) ger maximalt 10 poäng.

1) Kontakt med utgångsartikeln genom hela texten. Den sökande har förstått utgångsartikeln. 10 p.
Reduktion av poäng om kontakten är mindre tät. Om endast det som ges i uppgiftsbeskrivningen nämns blir det 3 p.

2) Det finns inledning och avslutning i texten. Det går en röd tråd genom texten. God textbindning inom stycken och över styckegränser. 10 p
Reduktion av poäng beroende på hur många brister det finns i textbindning. Flera brister i textbindningen ger 3 p.

3) Ord och idiom: Korrekt användning av ord och idiom ger 10 p.
Varje felaktigt använt ord eller idiom ger –1 p.

4) Grammatik: genomgående korrekta grammatiska strukturer ger 10 p.
Varje felaktig grammatisk struktur ger –1 p.